

ZKUŠENOSTI Z NÁSILNÉHO PŘECHODU ŘEKY

V útočné operaci budou vojska nucena denně překonávat 2–3 vodní překážky. Víme, že pravděpodobný nepřítel přikládá velký význam organizaci obrany s využitím vodních překážek se systémem zátrasů a záplav. Cílem obrany na řece bude zpomalit anebo zastavit postup vojsk, omezit možnost jejich manévru v ohraničených prostorech a jadernými údery je ničit.

Překonávání vodních překážek nesmí snižovat tempo útoku. Proto je třeba nezávisle na jejich šířce i charakteru obrany nepřítele násilný přechod uskutečnit z chodu, ve vysokém tempu a na široké frontě. Násilný přechod na široké frontě neumožňuje nepříteli včas zjistit náš zámysl, znemožňuje mu soustředit úsilí do určitých prostorů a zabezpečuje vojskům v útoku možnost manévru přepravními prostředky. Vojska zahajují násilný přechod zpravidla bez přestávky v tom uskupení, v jakém přišla k řece, s využitím širokého manévru přepravních prostředků a jednotlivých součástí.

Proto je nutné, abychom odpovídající uskupení vojsk pro násilný přechod vytvářeli s předstihem již na přístupech k řece.

K nejdůležitějším úkolům při násilném přechodu patří:

1. Rozbití nepřítel na přístupech k řece a zabránění mu vyvést svoje síly za řeku a organizovat na ní obranu.

2. Rychlé překonání řeky při dovedném využití možností soudobé bojové techniky a přepravních prostředků. (Druhé sledy,

dělostřelectvo a týly se zpravidla přepravují po mostovém přepravišti.)

3. Ničení záloh nepřítel za řekou, popř. přisunující se z hloubky.

4. Rychlé a nepřetržité rozvíjení útoku na protilehlém břehu.

Na tyto nejdůležitější úkoly jsme soustředili pozornost při zpracování a samotném průběhu divizních taktických cvičení s násilným přechodem řeky. Z těchto cvičení chci uvést některé poznatky.

Násilný přechod široké vodní překážky bývá zapracován jako jeden z učebních úkolů při divizních taktických cvičeních, a to jak na našem území, tak i při spojeneckých cvičeních, kterých se naše útvary a svazky zúčastňují. Tak např. při cvičení DRUŽBA-78 byl procvičován násilný přechod řeky Labe v úseku Horní Počápy–Mělník. Násilný přechod probíhal v součinnosti s taktickým vzdušným výsadkem o síle do mspr bez rmč a dalších podpůrných prostředků. Přepravu výsadku zabezpečovalo 12 vrtulníků Mi-8. Před samotným vysazením výsadku vedla letku SU-7 úder na nepřátelské odpory v prostoru vysazení s opakovanou ztečí. Výsadek podporovaly 4 vrtulníky Mi-24, které bezprostředně před vysazením umlčovaly cíle v prostoru vysazení výsadku. Samotné vysazení probíhalo dosednutím vrtulníků a trvalo 5 minut. Boj výsadku podporovalo letectvo úsilím 1 sbol-letky s opakovanými ztečemi rojů na výzvu velitele vysazeného mspr.

Taktický vzdušný výsadek bylo třeba vysadit do plánovaného prostoru 30 minut před zahájením násilného přechodu řeky Labe do prostoru Cítov asi 5 km od řeky k boji s částmi 4. mb (K). Jeho bojová činnost trvala do 2 hodin a byla umožněna palběm ničením nepřítele letectvem a především dělostřelectvem.

Díličí závěr: K ovládnutí přepravišť a úseků na protilehlém břehu se mohou vysazovat taktické vzdušné výsadky a na spojení s nimi vysílat předsunuté odřady. Jejich úkolem zpravidla bude zabránit příchodu nepřátelských záloh k řece a poškození hydrotechnických zařízení k zatopení terénu, jakož i ovládnutí a udržení neporušených přeprav.

Při jednom divizním taktickém cvičení jsme procvičovali násilný přechod řeky Labe v úseku Roudnice—Mělník. Při tomto cvičení překážku širokou 300 m překonaly prvosledové pluky za 50 minut. Zkušenosti z tohoto cvičení ukazují na některé nové, kladné poznatky při násilném přechodu vodní překážky tankovými a motostřeleckými jednotkami.

Novým poznatkem je odminování vodní překážky a protilehlého břehu pomocí raketového odminovače ROD-200 pro plavidlovou přepravu a jízdu tanků pod vodou. Toto odminování bylo limitováno šířkou vodní překážky a vlastnostmi ROD-200. Jedním ROD-200 můžeme odminovat 95+5 m. Při cvičení se potvrdilo, že můžeme navázat na odminovaný úsek plavidlovou přepravou OT-64 s přívěsem ROD-200 s jeho odpálením z vody. K tomu je nutné vytočit OT-64 protiproudě, nasměrovat ROD-200 do potřebného směru a odpálit. ROD-200 byl připraven k použití na vlastním břehu ve vyčkávacím prostoru. Odminování vodní překážky a protějšího břehu prověřilo ženijní průzkumné družstvo od dopravně výsadkové rotý divizního praporu, v jehož sestavě jsou potápěči.

Díličí závěr: Doba potřebná k odminování překážky z vlastního břehu po přípravě ve vyčkávacím prostoru závisí na vzdálenosti vyčkávacího prostoru od překážky. Odminování trvá do 2 minut. Pro odminování z hladiny vodní překážky se původní doba prodlužuje o dobu plavby a vyložení k odpálení, tj. maximálně o další 3 minuty. Doba potřebná pro prověření vodní překážky a břehu činí do 10 minut.

Na cvičení STIT-79 jsme organizovali násilný přechod řeky Dunaj v prostoru Szolt. Jednotky byly nuceny překonávat vodní překážku širokou 600 m. Motostřelecké jednotky na BVP tuto vzdálenost přeplávaly v silném proudu za 7 minut. Motostřelecký prapor překonal řeku ve 3 vlnách

za 15 minut a vytvořil tak podmínky pro přípravu přívozové přepravy tanků na PSS (pásovém samohybném soulodí). Celkem byla převezena tanková rota v počtu 10 tanků v době Č +20 až Č +40. Přepravou tanků bylo zabezpečeno rozšiřování předmostí, které vytvořily motostřelecké jednotky, a vytvořeny podmínky pro stavbu prámů z PMS. V Č +60 až Č +80 byly na prámech přepaveny 2 tankové rotý (na jednom prámu byly 3 tanky). Celý násilný přechod řeky Dunaj byl podporován palbou dělostřelectva a přímou palbou tanků, které využily dobrých terénních podmínek pro účinnou střelbu (vlastní břeh byl vyšší a tanky byly ve vzdálenosti asi 300 m od řeky, hustota tanků 30 ks na 1 km).

Díličí závěr: Cvičení ukázalo, že k ovládnutí přepravišť a úseků na protilehlém břehu je výhodné vysílat silné předsunuté odřady, které využívají účinků jaderných úderů a za podpory letectva a dělostřelectva rychle překonávají bez přestávek vodní překážku a vytvářejí podmínky pro přepravu hlavních sil. Vzhledem k tomu, že do výzbroje byly zavedeny OT-70, je výhodné vysílat od divizí předsunuté odřady v síle motostřeleckého pluku na BVP, který má velkou palébnou sílu a je schopen překonávat vodní překážku v krátkém čase. Úspěchu dosahujeme i včasnou přepravou tanků, které zabezpečují rozšíření předmostí vytvořeného motostřeleckými jednotkami.

V rámci cvičení Bratrství ve zbraní-80 byl procvičen násilný přechod řeky Labe v prostoru Kennerth. Motostřelecký pluk na BVP z chodu překonával vodní překážku širokou 300 m, v které byly dvě proudnice s rychlostí proudu nad 2 m. s⁻¹. Protilehlý břeh byl na mnoha místech nepřístupný a neumožňoval samostatný výjezd pro všechna vozidla.

Vodní překážka byla překonána na široké frontě ve 3 vlnách o 30 BVP. Tím byly vytvořeny podmínky pro překonání řeky Labe prvosledovými jednotkami do 3 minut při rychlosti plavby 6—7 km za hodinu. Nepřetržitě velení umožňovalo řízení palby při vlastním překonávání vodní překážky a rychlý manévry vozidel po dosažení protilehlého břehu, což usnadnilo zničení nepřítele v obraně.

Vzhledem k situaci bylo nutné vyčlenit tanky do bojového zajištění, aby z výhodné čáry zabezpečily nejen překonání vodní překážky motostřeleckými jednotkami, ale i přívozovou přepravu, přesun a činnost ženijních mostních jednotek a pak přepravu tanků pomocí PSS.

V době, kdy motostřelecké jednotky vedly boj na břehu nepřítele v hloubce

2—3 km, byla zahájena stavba mostu v Č+13. Mostové přepraviště bylo zřízeno v Č+25. Jako první po něm projely tanky z bojového zajištění. Přesun po mostě probíhal rychlostí 20 km za hodinu. Mostové přepraviště bylo potom využito podle grafikonu přepravy pro přesun dělostřelectva, druhého sledu a týlu.

Vodní překážku překonávaly tanky jízdou pod vodou na široké frontě na 3 samostatných rotních směrech. To vyžadovalo dobrý průzkum přístupů k vodní překážce, vlastního místa, prostorů, směrů i výjezdů z vody. Přesun z konečné etapy přípravy tanků i vlastní překonávání překážky probíhalo v rotních proudech. To však skýtalo výhodné podmínky pro činnost nepřátelského letectva i bitevních vrtulníků. Proto bylo nutné samostatně řešit PVO jednotlivých přeprav.

Dílí závěr: Při tomto cvičení se plně potvrdilo, že motostřelecké jednotky jsou schopny pod přikrytím palby dělostřelectva a tanků rychle překonat širokou vodní překážku a zabezpečit úspěch při násilném přechodu hlavních sil divize. Ukázalo se, že tankový prapor je schopen překonat vodní překážku na samostatných rotních směrech do 10 minut.

Pro zabezpečení překonání vodní překážky jízdou tanků pod vodou a plavbou OT (BVP) jsou u vševojskových útvarů

vytvářeny záchranné a vyprošťovací skupiny v počtu 2 (jedna pro tanky, jedna pro OT). Složení a vybavení těchto skupin i způsob jejich použití vyplývá z požadavků, které na ně klademe. Není však prozatím vhodně vyřešen přenos lana z cívkové soupravy k vyprošťovanému vozidlu, není-li k dispozici motorový člun. U svazku jsou pouze 4 kusy cívkových souprav, což postačuje pouze k zabezpečení dvou záchranných a vyprošťovacích skupin. Tento počet nedovoluje u svazku použít většího množství záchranných a vyprošťovacích skupin a zříditi více přepravišť pro jízdu tanků pod vodou a plavidlových pro OT. S tím je třeba počítat při zpracování taktických cvičení s násilným přechodem vodní překážky.

Závěrem chci konstatovat, že motostřelecké jednotky (jak dokazují i zkušenosti ze cvičení) jsou schopny překonat řeku rychleji než tanky, ale jsou zranitelnější. Proto je nutné účelně využívat vlastních palebných prostředků k vedení palby na maximální dálky a přímé palby tanků ke zničení nepřítelů na protilehlém břehu. Včasně použití tanků a jejich rychlý násilný přechod vodní překážky zabezpečuje úspěch útoku a jeho rychlé rozvíjení do hloubky. Jejich přepravu musíme zabezpečit jak na PSS, tak i jízdou tanků pod vodou (při větší hloubce na prámech z PMS).